

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра туризму і психології

Методичні рекомендації
до написання і захисту курсової роботи з загальної
психології та психодіагностики
для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти спеціальності С4 Психологія
ОП «Практична психологія»

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	4
1.1. Основні поняття	4
1.2. Загальні положення та структура роботи	7
1.3. Вимоги до змісту курсової роботи	8
РОЗДІЛ 2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	14
2.1. Вимоги до оформлення роботи та нумерації сторінок, таблиць, і рисунків	14
2.2. Вимоги до оформлення внутрішньотекстових посилань.....	16
2.3. Вимоги до оформлення списку використаних джерел і додатків.....	17
РОЗДІЛ 3. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	18
3.1. Послідовність виконання курсової роботи.....	18
3.2. Алгоритм виконання курсової роботи.....	19
3.3. Графік написання курсової роботи.....	20
РОЗДІЛ 4. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ	21
4.1. Процедура перевірки курсової роботи на плагіат й умови допуску до захисту.....	21
4.2. Вимоги до захисту курсової роботи.....	21
4.3. Критерії оцінювання курсової роботи.....	22
Пам'ятка для здобувача освіти щодо виконання курсової роботи з психології.....	25
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	27
ДОДАТКИ	29

ВСТУП

Однією із умов одержання здобувачем освітньо- кваліфікаційного рівня «бакалавр» у вищих навчальних закладах III- IV рівнів акредитації є виконання і захист курсової роботи. Саме тому, курсова робота є однією із найважливіших форм самостійної роботи здобувачів, в процесі виконання якої вони набувають вмінь і навиків проведення наукових досліджень.

Якість написання та захист курсової роботи свідчить про: наявність у здобувачів загальнонаукової і спеціальної підготовки з загальної, соціальної, вікової та педагогічної психології; рівень розвитку діалектичного мислення; сформованість здатності студента до аналізу і систематизації теоретичного і експериментального матеріалу; виявлення можливостей здобувачів щодо творчого застосовування одержаних знань з психологічних дисциплін в конкретних наукових завданнях.

Курсова робота спрямована на виявлення того, наскільки студент володіє методикою і технікою експерименту, вміє узагальнювати і робити правильні висновки з результатів дослідження, вміє працювати з науковою і методичною літературою. Успішне виконання та захист курсової роботи залежить від чіткого і правильного розуміння студентом основних вимог щодо її написання. Останні відносяться до науково- теоретичного рівня робіт, їх змісту, структури, форми викладання матеріалу, оформлення результатів експерименту, бібліографії.

Оскільки курсова робота виконується і будується за схемою наукової роботи, тому обов'язковим для її написання є: обґрунтування актуальності теми; визначення предмету і об'єкту дослідження; чітке формулювання завдання та перераховування характерних рис її новизни і практичної значущості, аналітичний огляд джерел використаної літератури.

При оцінці курсової роботи вагоме значення має її оформлення, якому повинна бути приділена належна увага, оскільки виконання студентом всіх вимог щодо її оформлення виховує в нього певний стиль, високу вимогливість до себе. Дане видання спрямоване на надання допомоги студентам під час виконання, оформлення і захисті курсової роботи.

РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Основні поняття

Курсова робота з загальної психології і психодіагностики є видом самостійної навчально-наукової роботи з елементами дослідження, що виконується студентами другого курсу впродовж IV і VI семестру з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань з загальної психології та психодіагностики, одержаних за час вивчення даних дисциплін та їх застосування в комплексному вирішенні конкретного фахового завдання.

Мета написання курсової роботи з загальної психології і психодіагностики полягає у поглибленні здобувачами теоретичних знань і практичних вмінь під час вивчення психологічних дисциплін.

Основними завданнями курсової роботи є:

1. Поглиблення та узагальнення знань здобувачів з актуальних проблем загальної психології та психодіагностики;
2. Систематизація отриманих теоретичних знань з загальної психології та психодіагностики;
3. Розвиток умінь самостійного критичного опрацювання наукових джерел з загальної психології та психодіагностики;
4. Продемонструвати здатність самостійно проводити наукове дослідження з використанням сучасного діагностичного інструментарію з загальної психології та психодіагностики;
5. Формування дослідницьких умінь здобувачів;
6. Стимулювання студентів до самостійного наукового пошуку;
7. Розвиток уміння аналізувати передовий досвід та узагальнювати власні спостереження;
8. Формування вміння практичної реалізації результатів дослідження проблеми в самостійно виконаних розробках.

Таким чином, курсова робота з загальної психології та психодіагностики сприяє підготовці здобувачів освіти до їхньої майбутньої професійної діяльності, допомагаючи інтегрувати психологічні знання у психологічну практику та розвивати професійні компетентності.

Оскільки компетентнісний підхід в сучасній освіті передбачає результатом навчання формування низки конкретних компетентностей, то згідно ОП «Практична психологія» написання та захист курсової роботи з психології забезпечує у здобувачів освіти формування ряду компетентностей.

Програмовані результати навчання, на які зорієнтовано написання курсової роботи з загальної психології та психодіагностики, включають:

аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання; розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань; здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел; обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги; формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження; рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки; презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців; пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання); формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника; взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності; відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку; знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога; демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Методологічними вимогами до написання курсової роботи є:

- Дотримання принципів академічної доброчесності під час написання курсової роботи, що регулюється Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти).

- Застосування сучасної науково-методичної бази для проведення дослідження, яка передбачає вивчення передового вітчизняного та зарубіжного досвіду означеної проблематики курсової роботи через узагальнення і систематизацію основних підходів до аналізу базових понять та використання провідних валідних методів психодіагностики, математичної обробки результатів та психокорекції.

- Виокремлення практичної цінності отриманих результатів дослідження для даної галузі психологічної науки і практики, яка дає

можливість студенту продемонструвати власну професійну компетентність у процесі розв'язання прикладних завдань експериментальної бази та сприяти підвищенню ефективності її функціонування. А також результати курсової роботи можуть бути обговорені на науково-практичних конференціях відповідного спрямування.

- Дотримання вимог етичного кодексу психолога під час роботи з респондентами в процесі проведення емпіричної частини дослідження, що передбачає добровільність участі респондентів у науковому дослідженні, дотримання принципу конфіденційності у роботі з клієнтами, щодо збору персональних даних та оприлюднення лише узагальнених результатів. Студенти несуть особисту відповідальність за власну професійну діяльність.

- Використання творчого підходу до розв'язання завдань, які було поставлено під час виконання курсової роботи, передбачає самостійність здобувача у вирішенні практичних завдань з урахуванням новітніх тенденцій у психологічній науці, а також в оформленні змістових частин курсової роботи, підборі і опрацюванні відповідних літературних джерел та психодіагностичних методик.

Науковий керівник – це викладач, який є особистим консультантом здобувача освіти з виконання курсової роботи. Науковий керівник допомагає здобувачу зорієнтуватися в складанні плану курсової роботи, слідкує за вчасністю та якістю її виконання. Слід зауважити, що науковий керівник не є співавтором курсової роботи, а лише консультантом для здобувача, який і є її автором.

Основними функціями наукового керівника є:

- допомога здобувачу освіти у формулюванні мети і завдань обраної теми курсової роботи;
- надання рекомендацій здобувачу щодо підбору літератури з обраної теми;
- внесення правок і надання рекомендацій щодо покращення змісту роботи;
- слідкування за дотриманням норм щодо оформлення списку використаних джерел із чинними вимогами;
- надання здобувачу освіти консультацій на вимогу та у відведений для цього час (викладач призначає час для консультацій впродовж семестру);
- науковий керівник не шукає і не надає літературу з теми курсової роботи здобувача освіти;
- науковий керівник не здійснює редагування наданого здобувачем тексту та списку використаних джерел (його пунктуації, орфографії, граматики).

1.2. Загальні положення та структура роботи

1. Тематика курсової роботи з психології розробляється науковим керівником і затверджується на засіданні кафедри психології і туризму.

2. Вибір теми курсової роботи здійснюється здобувачем освіти самостійно із запропонованої тематики.

3. Вибрані здобувачами освіти теми курсових робіт затверджуються на засіданні кафедри. Подальші зміни назви вибраної здобувачем освіти теми не допускаються.

4. Після вибору теми курсової роботи, здобувач має визначитися з об'єктом, предметом і метою наукового дослідження.

5. Для проведення ґрунтового наукового аналізу з теми дослідження складається зміст, який дає змогу виділити основні структурні одиниці роботи.

6. Визначення і добір матеріалу для курсового дослідження здобувач здійснює самостійно, консультуючись з науковим керівником.

7. При складанні списку літератури за темою курсової роботи здобувач обов'язково має дотримуватися норм її оформлення із чинними вимогами АРА.

8. Контроль за підготовкою і захистом курсової роботи здійснює науковий керівник.

9. Терміни виконання етапів підготовки курсової роботи обговорюється на засіданні кафедри та є обов'язковим до виконання.

10. Курсова робота складається з таких частин:

Вступна частина:

- ◆ титульна сторінка;
- ◆ зміст;

Основна частина:

- ◆ вступ
- ◆ текст курсової роботи;
- ◆ висновки.

Резюме українською та англійською мовами.

Список використаних джерел.

Додатки.

Структурні елементи «титульний лист», «зміст», «вступ», «текст», «висновки до розділів», «висновки», «список використаних джерел», «додатки» є обов'язковими.

1.3. Вимоги до змісту курсової роботи

Титульний аркуш курсової роботи є першою сторінкою курсової роботи і є основним джерелом бібліографічної інформації, необхідної для оброблення та пошуку документа.

Титульна сторінка (див. Додаток А) повинна мати відомості, які подають у такій послідовності:

- а) назва міністерства та закладу вищої освіти, де виконана робота; б) назва роботи;
- в) прізвище, повні ім'я і по-батькові автора;
- г) вчене звання, прізвище, ім'я, по-батькові наукового керівника курсової роботи;
- д) місто і рік виконання курсової роботи.

Зміст (див. Додаток Б) подають на початку роботи. Він містить в собі вступ, назву розділів, підрозділів, висновки до розділів, висновки, резюме українською та англійською мовами, список використаних джерел, додатки.

Вступ курсової роботи розкриває сутність і стан наукової проблеми та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

Далі у вступі подають загальну характеристику роботи в рекомендованій нижче послідовності:

Актуальність проблеми, яка зумовила вибір теми дослідження, коротко викладена історія питання за хронологічним чи концептуальним принципом. Актуальність складається з 3-4 абзаців, де:

- у першому зазначається «замовник» вивчення досліджуваного явища та значущість його вивчення для замовника. Після цього акцентується увага на самому явищі та пояснюється важливість його вивчення у виділеній віковій (професійній) групі, обґрунтовуючи сильні сторони його вивчення у цих групах;
- у другому виокремлюються галузі наукових знань, де здійснювалося вивчення означеної проблематики;
- у третьому, зазначаються особливості вивчення досліджуваного психічного явища в різних галузях психологічної науки;
- у четвертому виокремлюють теоретичні підходи вивчення означеної проблеми.

Об'єкт дослідження – це певне психічне явище, процес або властивість особистості, на яке спрямована дослідницька увага та в межах якого виникає наукова проблема. Інакше кажучи, об'єкт – це те, що досліджується загалом, широка сфера, у межах якої розглядається конкретне питання.

Предмет дослідження – це конкретний аспект, властивість або сторона об'єкта, яка безпосередньо вивчається у роботі. Предмет завжди

вужчий за об'єкт і визначає напрям емпіричного вивчення.

Тобто, об'єкт – це «що» досліджується загалом, а предмет – «що саме» в цьому об'єкті ви аналізуєте.

Мета дослідження. Метою дослідження є кінцевий результат, який автор планує досягти у результаті здійснення роботи. Формулювання мети дослідження зазвичай починається зі слів «теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити».

Відповідно до мети дослідження формуються **основні завдання**, які уточнюють мету, розкривають основні етапи її досягнення. Завдання до курсової роботи формулюються відповідно до змісту курсової роботи. Бажано вживати такі ключові слова щодо постановки завдань: *дослідити, визначити, з'ясувати, проаналізувати, оцінити, обґрунтувати, запропонувати, розробити, оптимізувати*.

Перелік завдань дослідження визначається послідовністю їх виконання, що зумовлена внутрішньою логікою емпіричного дослідження.

Методи дослідження. Слід вказати методи, які будуть використані в курсовій роботі за такими групами: *теоретичні*: аналіз, синтез, узагальнення, моделювання, систематизація, абстрагування тощо; *емпіричні*: спостереження, експеримент, методи опитування (бесіда, інтерв'ю, анкетування, тестування); *методи статистично-математичної обробки даних*: перерахувати ті критерії чи коефіцієнти, які були використані у роботі для визначення достовірності помічених тенденцій чи зв'язків (наприклад, U-критерій Манна-Уїтна, коефіцієнт рангової кореляції Спірмена, тощо). (див. Додаток В).

Після цього вказати назву і автора методик, які було використано для проведення емпіричного дослідження, а також зазначити мету застосування кожної. Наприклад, *Для розв'язання поставлених завдань було використано ряд психодіагностичних методик: для вимірювання рівня здатності до розпізнавання, розрізнення та вираження власних емоцій була використана Торонтська шкала алекситимії TAS-26 (в адаптації інституту імені В. М. Бехтерева)*.

Практичне значення дослідження визначає де і ким інформацію, яка міститься у курсовій роботі можна буде використовувати як з теоретичної, так і з практичної точки зору.

Структура роботи включає кількість сторінок (загальна), кількість таблиць, рисунків, графіків, додатків і кількість сторінок основного викладу матеріалу (без додатків).

Вищезазначені структурні компоненти вступу слід виділити жирним шрифтом за окремими абзацами. Орієнтовний обсяг сторінок вступу курсової роботи становить 4-6 сторінок.

Основна частина

Наступний етап роботи – безпосереднє виконання поставленої мети та завдань, яке здійснюється під час написання основних розділів роботи. В курсовій роботі з психології рекомендується робити **два розділи**.

Перший розділ є теоретичним. Він складає **20% основної частини роботи**. Даний розділ може складатися з 2-3 підрозділів. В цьому розділі коротко описуються основні підходи до вивчення проблеми та обирається той, який і буде реалізовано у подальшому самостійному психологічному дослідженні.

У даному розділі подається інформація стосовно виокремленого об'єкта дослідження (3-4 визначення основного поняття), використовуючи внутрішньотекстові посилання на авторів, на основі чого здійснюється аналіз виокремлених понять і потім надається характеристика даного явища стосовно диференціального підходу його вивчення.

Проводиться характеристика вікової категорії або професійної групи респондентів, зокрема, розкриваються психологічні, соціальні та професійні особливості досліджуваної групи, визначаються типові риси, потреби, мотиви, ціннісні орієнтації або специфіка діяльності цієї категорії, наводяться результати попередніх наукових досліджень чи статистичні дані, які допомагають описати вибірку респондентів, обґрунтовується доцільність вибору саме цієї групи для емпіричного вивчення проблеми.

В курсовій роботі з загальної психології в даному розділі слід подати інформацію щодо чинників, умов, закономірностей та механізми формування досліджуваного явища. У ньому визначаються зовнішні й внутрішні чинники впливу, умови виникнення та розвитку даного явища, розкриваються основні закономірності його формування та психологічні механізми, що забезпечують його становлення, функціонування й регуляцію в обраній групі досліджуваних.

В курсовій роботі з психодіагностики обов'язковим є виокремлення основних компонентів (**НЕ менше трьох**) прояву досліджуваного явища, рівнів та етапів його прояву (наприклад, на когнітивному, емоційному та поведінковому рівнях). Кожний компонент описується за схемою: сутність та характеристика; механізм впливу на явище; приклад прояву. Далі слід зазначити взаємозв'язок між ними та встановити ієрархію впливу / прояву кожного з них.

Наприкінці першого розділу подається висновок, який є підсумком проведеного теоретичного аналізу. Написання висновків до першого розділу можна починати так: *У процесі аналізу наукових досліджень проблеми було висвітлено сутність, засади і особливості розвиткуу вітчизняній та зарубіжній психології. Відповідно до цього:*

1. *Виявлено, що.....*
2. *Розкрито сутність.....*

3. Проаналізовано та узагальнено.....
4. З'ясовано, що основними чинниками є

Другий розділ є емпіричним і складає 80% основної частини роботи. Даний розділ може складатися з 3-4 підрозділів. Цей розділ присвячений розробці програми психологічного дослідження та аналізу даних після його проведення.

Даний розділу присвячений опису організації проведення емпіричного дослідження: вказується мета, завдання проведення емпіричного дослідження, зазначається база його проведення, кількість учасників.

В курсовій роботі з загальної психології в даному розділі слід подати опис діагностичного інструментарію, а самі методики винести в додатки (кількість застосованих методик має становити **НЕ більше двох методик!!!**) Детально описати процедуру дослідження, зокрема, етапи його проведення, послідовність дій, умови організації, описується умови тестування, інструкції, тривалість, способи фіксації результатів. Провести аналіз та інтерпретацію отриманих результатів емпіричного дослідження. Кількісні показники отриманих результатів за кожною методикою описуються словами, потім дублюються в таблицях, після чого подається якісний аналіз отриманих результатів (інтерпретація). Особливу увагу звернути на проведення статистичного (кореляційного) аналізу результатів дослідження та їх інтерпретацію.

В курсовій роботі з психодіагностики слід виокремити критерії та рівні розвитку досліджуваного явища й обґрунтувати вибір діагностичного інструментарію. Кількість застосованих методик має становити **Не менше трьох методик!!!** Провести аналіз та інтерпретацію отриманих результатів емпіричного дослідження. Кількісні показники отриманих результатів за кожною методикою описуються словами, потім дублюються в таблицях, після чого подається якісний аналіз отриманих результатів (інтерпретація). Особливу увагу приділити проведенню кореляційного (статистичного) аналізу результатів емпіричного дослідження та його інтерпретації (таблиці з розрахунками виносяться в додаток).

Завершення другого розділу курсових робіт з загальної психології та психодіагностики передбачає розробку практичних рекомендацій щодо подальшого розвитку досліджуваної проблематики. Варто зазначити, що практичні рекомендації мають ґрунтуватися на результатах емпіричного дослідження та відображати можливі шляхи оптимізації, корекції чи розвитку досліджуваного психічного явища. Слід подати рекомендації щодо впровадження отриманих результатів у практику, зокрема, у сферу освіти, професійної діяльності, психологічного консультування чи тренінгової роботи, обґрунтовуючи доцільність кожної позиції. Також можна окреслити перспективи подальших досліджень для поглиблення теоретичного

розуміння виявленого феномена.

Наприкінці розділу потрібно сформулювати висновки зі стислим викладенням наведених у розділі практичних результатів. Написання висновків до другого розділу можна починати так: *Результати експерименту обумовлюють висновки другого розділу дослідження.*

1. *Організація проведення емпіричного дослідження полягає у..... .*

2. *Під час проведення діагностики нами спостерігалось..... .*

3. *Результати емпіричного дослідження дає можливість констатувати, що..... більшість досліджуваних виявляла...*

Результати статистичної обробки емпіричних даних зафіксували значущість виявлених позитивних змін ($p \leq 0,01$; $p \leq 0,03$) що підтверджує достовірність зміни рівня розвитку ... та ... у

4. *Відповідно до цього, змістовою одиницею практичних рекомендацій є те, що..... .*

У **висновках** підсумовують важливі результати проведеного дослідження, з'ясовують їх відповідність меті й завданням. У них подано синтез «наскрізних» висновків за розділами, оцінку повноти вирішення поставлених завдань.

Висновки до розділів обов'язково нумеруються. Їх кількість визначається кількістю поставлених завдань до розділу (як правило їх 3-5).

Загальні висновки також нумеруються. Їх кількість має відповідати кількості зазначених завдань, які подано у вступі курсової роботи. В них треба дати відповідь на поставлені завдання курсової роботи: що було теоретично обґрунтовано, яка була програма емпіричного дослідження, що було виявлено в результаті здійснення діагностики, в чому полягають практичні рекомендації.

У висновках до розділів та загальних висновках курсової роботи забороняється: наводити цитати; вміщувати речення з основної частини тексту; вживати не інформативні слова; робити внутрішньотекстові посилання на авторів; подавати інформацію у відсотках.

У висновках **НЕ можуть** з'явитися пропозиції, які не розглядалися в роботі. Висновки **НЕ можуть** містити слова *отже, таким чином, фрази на основі викладеного вище можна зробити такі висновки, на нашу думку* (або подібні фрази).

Рекомендований обсяг висновків до розділів 2-3 сторінки, загальних висновків курсової роботи 3-4 сторінки.

Резюме – це стислий виклад змісту курсової роботи. Резюме пишеться українською та англійською мовами. У резюме потрібно обов'язково включити назву курсової роботи, а також зазначити мету, завдання, предмет, об'єкт і методи дослідження, основні результати та висновки виконаної роботи, а також ключові слова.

Обов'язковою частиною резюме є ключові слова, необхідні для виконання

роботи. Ключове слово – це слово або стійке словосполучення з тексту анотації, яке має важливе смислове значення з погляду інформаційного пошуку. Набір ключових слів (від 3 до 8) повинен відображати основний зміст наукової роботи поза її контекстом. Ключові слова подають у називному відмінку та друкують у рядок через кому (див. додаток В).

Список використаних джерел приводиться після тексту курсової роботи і має містити перелік нормативних актів і літератури, що використовувалися у ході її написання. Перелік має бути оформлений відповідно до правил бібліографічного опису за АРА (див. Додаток Д).

Робота має виконуватися державною (українською) мовою. Викладення повинне мати науковий характер, бути чітким, без орфографічних і синтаксичних помилок, логічно послідовним.

До **додатків** доцільно включати допоміжний матеріал, який є необхідним для повноти курсової роботи: ілюстрації, діаграми, графіки або таблиці, тощо.

РОЗДІЛ 2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Вимоги до оформлення роботи та нумерації сторінок, таблиць і рисунків

Оцінювання курсової роботи враховує не лише якість виконання роботи, її зміст, доповідь здобувача освіти, але й оформлення роботи відповідно до існуючих вимогами.

Роботу друкують за допомогою комп'ютера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210 x 297 мм) через 1,5 інтервалу. Мінімальний розмір шрифту – 14 кегль.

Обсяг роботи повинен становити **30-35 сторінок** друкованого тексту.

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: лівий – 25 мм, правий – 10 мм, верхній і нижній – 15 мм.

Абзацний відступ повинен бути однаковим по всьому тексту роботи і дорівнювати п'ятьом знакам (1,25 см).

Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору.

Текст основної частини роботи поділяють на розділи та підрозділи.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «РЕЗЮМЕ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ», друкують великими літерами симетрично до тексту з вирівнюванням по-ширині та виділяють жирним шрифтом.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу з вирівнюванням по ширині. Крапку в кінці назви розділу та підрозділу НЕ ставлять.

Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки.

Відстань між назвою розділу і назвою підрозділу становить два абзаца; між назвою підрозділу і його текстом – один абзац; між текстом попереднього підрозділу і назвою наступного – два абзаца. Наприклад,

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ МУЗИЧНО-ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

1.1. Теоретичні підходи до вивчення музично-образного мислення

Дослідження сфери особливостей розвитку музично-образного мислення дітей старшого дошкільного віку усвідомлюється як гостро актуальна проблема сучасної психології і педагогіки...

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, подається арабськими цифрами без знаку №.

Нумерація сторінок. Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. **На титульному аркуші номер сторінки НЕ ставлять**, на наступних сторінках **номер проставляють у правому нижньому куті сторінок без крапки в кінці**.

Заголовки структурних частин «ЗМІСТ», ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «РЕЗЮМЕ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» **НЕ нумерують**.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після чого ставлять крапку і друкують назву розділу. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу ставиться крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Таблиці нумерують послідовно у межах розділу. У правому верхньому куті розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу, підрозділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Таблиця 1.2.2» (друга таблиця другого параграфу першого розділу). Після цього з нового рядка подається назва таблиці. Назву таблиці друкують маленькими літерами (крім першої великої) з вирівнюванням по центру. Крапку в кінці назви таблиці **НЕ ставлять**. Наприклад,

Таблиця 1.2.2

Кількісні показники розвитку характеристик особистісного диференціалу осіб юнацького віку (у %)

Фактор	Рівень розвитку		
	Низький рівень	Середній рівень	Високий рівень
Оцінка	40,48	47,62	11,9
Сила	66,67	23,81	9,52
Активність	54,76	33,33	11,9

При переносі частини таблиці на іншу сторінку пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2.2». Наприклад,

Продовження табл. 1.2.2

Жвавість	36,68	13,81	5,22
Пасивність	44,16	33,33	12,8
Інертність	48,35	24,02	6,8

Номер ілюстрації складається з номера розділу, номера підрозділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться Наприклад: Рис. 1.2.2 (другий рисунок другого параграфу першого розділу). Номер рисунка та його назву розміщують під ілюстрацією. Крапка наприкінці номера та назви рисунка **НЕ ставиться**. Наприклад,

Рис. 2.1.1 Стратегії поведінки в конфлікті осіб юнацького віку

Ілюстрації (фотографії, схеми, графіки) і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю або малюнок, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках.

2.2. Вимоги до оформлення внутрішньотекстових покликань

При написанні роботи автор додає **внутрішньотекстові покликання** на джерела, матеріали або окремі результати, які наводяться в роботі, або на ідеї і висновки, в яких розробляються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена робота. Внутрішньотекстові покликання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Покликатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна покликатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Внутрішньотекстові покликання в тексті роботи на джерела слід оформляти за вимогами АРА – міжнародного стилю оформлення наукових публікацій (Додаток Д).

Внутрішньотекстові покликання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2.1» (Додаток Д).

На всі таблиці роботи повинні бути покликання в тексті, при цьому слово

«таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «... в табл. 1.2.1».

У повторних внутрішньотекстових покликаннях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3.1».

2.3. Вимоги до оформлення списку використаних джерел і додатків

Джерела розміщуються у списку в алфавітному порядку прізвищ перших авторів.

Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно давати згідно з вимогами АРА (див. Додаток Д).

Для написання курсової роботи необхідно використовувати достатню кількість якісних і актуальних джерел, що відображають сучасний стан досліджуваної проблеми.

Мінімальна кількість джерел – 20-25, з них 3-5 джерел іноземною мовою. Використання російськомовних джерел, а також праць, опублікованих видавництвами країни-агресора ***суворо забороняється!***

Для забезпечення актуальності дослідження джерела повинні охоплювати останні 5-10 років (окрім класичних праць).

У курсовій роботі слід використовувати наукові та академічні джерела: монографії, наукові книги, статті з фахових наукових журналів (Scopus, Web of Science, Index Copernicus, ВАК), дисертації, автореферати, матеріали наукових конференцій, офіційні статистичні дані, звіти міжнародних та державних організацій, закони, нормативно-правові акти (якщо вони є частиною аналізу), підручники та навчальні посібники (як додаткові джерела).

Забороняється використовувати: популярні статті, блоги, вікіпедію як основні джерела, публікації без чіткої наукової основи (неперевірені сайти, соцмережі).

Бібліографічний список НЕ нумерується.

Додатки оформляють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи внутрішньотекстових посилань на додатки у тексті роботи.

Додаток починається з нової сторінки, має заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток__» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літери Б, наприклад, *Додаток А, Додаток Б* тощо. Один додаток позначається як додаток А.

РОЗДІЛ 3. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1. Послідовність виконання курсової роботи

- визначення теми;
- складання бібліографії, вивчення літератури за обраною темою;
- розробка плану роботи;
- вступ включає в себе опис актуальності обраної теми у практичному та теоретичному планах;
 - визначення об'єкта, предмета, мети та завдань курсової роботи;
 - збирання інформації за теоретичним розділом плану;
 - написання цього розділу з обов'язковим формулюванням висновку, який містить зазначені методологічні та теоретичні основи майбутнього дослідження;
 - вибір методів дослідження та розробка інструментарію (застосування анкетного опитування в якості основного методу збору даних є обов'язковим, інші методи можуть бути застосовані за бажанням автора роботи);
 - проведення збору даних;
 - проведення первинної обробки даних;
 - написання другого розділу роботи, що має включати програму емпіричного дослідження (складеться з мети, завдань та етапів проведення емпіричного дослідження, опису обраного методу (методів), детального аналізу вибірки респондентів (учасників дослідження)); аналіз отриманих даних і висновки за результатами проведеного дослідження.
 - написання загальних висновків;
 - оформлення роботи;
 - захист роботи.

3.2. Алгоритм написання курсової роботи

3.3. Графік написання курсової роботи з психології

Вид роботи	Термін виконання
Визначення теми курсової роботи та наукового керівника	жовтень
Формулювання змісту курсової роботи	листопад
Написання вступу курсової роботи	грудень
Написання першого розділу	лютий
Написання другого розділу	квітень
Оформлення висновків курсової роботи	травень
Подача курсової роботи для перевірки на плагіат	травень
Підготовка презентації та тексту доповіді для захисту курсової роботи	травень
Захист курсової роботи	червень

РОЗДІЛ 4. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Процедура перевірки курсової роботи на плагіат й умови допуску до захисту

Процедура перевірки на академічний плагіат курсової роботи регулюється чинним Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти студентів Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівнів вищої освіти), затвердженого вченою радою Університету від 29 вересня 2022р, протокол № 3.

Контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти при виконанні курсових робіт здійснює науковий керівник і завідувач кафедри психології і туризму.

Проведення перевірки виконує відповідальна особа, призначена завідувачем кафедри психології і туризму. Координацію роботи відповідальної особи кафедри психології і туризму на предмет перевірки кваліфікаційних робіт на академічний плагіат здійснює Адміністратор КНЛУ.

Перевірка курсових робіт здійснюється за допомогою програми для перевірки на академічний плагіат StrikePlagiarism, яка використовується в КНЛУ лише один раз. Проводити повторну перевірку курсової роботи на академічний плагіат **заборонено!!!**

Для проведення перевірки, курсова робота подається на кафедру психології і туризму як у паперовому, так і в електронному вигляді. Вимоги до виконання і захисту курсових робіт передбачають обов'язкову перевірку курсових робіт на академічний плагіат та встановлення рівня оригінальності курсових робіт, необхідного для допуску до захисту, **не менше 60 %**. Результати перевірки оформлюються у вигляді звіту про оригінальність, створеного спеціалізованим програмним забезпеченням.

У разі, якщо рівень оригінальності тексту курсової роботи після перевірки виявився нижчим за встановлений норматив, то за рішенням завідувача кафедри призначається рецензент-доповідач для подальшого детального аналізу роботи.

Рецензент-доповідач на підставі аналізу тексту роботи та згенерованого комп'ютерним програмним засобом звіту про оригінальність цієї роботи надає висновок про наявність ознак плагіату в роботі або їх відсутність.

Результати перевірки доводяться до відома всіх членів кафедри та відображаються у протоколі засідання кафедри.

Рішення про допуск чи недопуск студента до захисту курсової роботи за

результатами перевірки на академічний плагіат приймає кафедра на своєму засіданні.

У разі, якщо студент не допущений до захисту курсової роботи, він отримує 0 (нуль) балів (у 100-бальній шкалі), оцінку «незадовільно» або «не зараховано» в 4-бальній системі та FX за шкалою ЄКТС.

Якщо за результатами засідання кафедри курсова робота студента не рекомендована до захисту, то не пізніше наступного робочого дня після відповідного засідання кафедри науковий керівник курсової роботи повідомляє про це студента. Оскарження рішення кафедри про недопуск до захисту курсової роботи може бути здійснене в установленому в КНЛУ порядку протягом трьох робочих днів після прийняття такого рішення кафедрою.

4.2. Вимоги до захисту курсової роботи

Курсові роботи подаються науковому керівникові у визначені ним терміни.

Курсові роботи захищаються перед комісією, до якої входять викладачі кафедри. Здобувач робить виступ (5-7 хвилин) і відповідає на запитання, використовуючи кліше і звороти, рекомендовані для презентації результатів теоретичної та практичної частини дослідження (див. Додаток К).

Доповідь має бути простою, позбавленою складних формулювань, малозрозумілих самому доповідачеві, лаконічною та містити основні позиції вступної частини дослідження (тема, об'єкт, предмет, мета, завдання, методи) та висновків. Бажано ключові результати курсової роботи, а також емпіричні дані в числовій чи графічній формі представляти наочно за допомогою мультимедійної презентації.

Під час захисту здобувач говорить про актуальність вибраної теми, розкриває зміст її основних питань, обґрунтовує послідовність та основні параметри аналітичного дослідження, робить висновки та рекомендації. Він також відповідає на запитання членів комісії.

Якщо роботу не подано і не захищено своєчасно без поважних причин, то в заліковій відомості здобувач отримує оцінку «не зараховано».

4.3. Критерії оцінювання курсової роботи

Робота, у якій проведено самостійну оцінку літературних джерел, використано різні методи дослідження, запропоновано власний підхід до

вирішення проблеми, сформульовано обґрунтовані висновки та аргументовані пропозиції, а під час захисту студент демонструє високий рівень презентації, глибоке розуміння теми та впевнено відповідає на запитання, може бути оцінена на **«відмінно»** / **A**.

Робота, що містить самостійну оцінку літератури, ретельно підібраний і проаналізований значний за обсягом та змістовний матеріал, аргументовані висновки та обґрунтовані пропозиції, проте має певні помилки в оформленні, а під час захисту студент добре володіє матеріалом, хоча допускає незначні недоліки у відповідях, може бути оцінена на **«добре»** / **B**.

Робота, у якій виконано самостійну оцінку літературних джерел, підібрано та проаналізовано значний за обсягом і змістом матеріал, але наявні недоліки у структурі, оформленні або аргументації висновків, а під час захисту студент загалом дає правильні відповіді, хоча їм бракує глибини та переконливості, може бути оцінена на **«добре»** / **C**.

Робота, у якій проаналізовано значний за обсягом і цікавий за змістом матеріал, але відсутній глибокий аналіз літературних джерел, допущено помилки в оформленні, а під час захисту студент демонструє поверхнєве знання теми та має труднощі з обґрунтуванням своїх відповідей, може бути оцінена на **«задовільно»** / **D**.

Курсова робота, що базується на узагальненні опублікованих джерел без самостійного аналізу, розкриває тему лише на реферативному рівні, а під час захисту студент демонструє значні труднощі в розумінні матеріалу, допускається до оцінювання, але не може отримати більше ніж **«задовільно»** / **E**.

Курсова робота, в якій буде виявлено ознаки плагіату знімається з розгляду, а її авторів виставляється оцінка **«незадовільно»** (2 FX). Крім того не допускаються до захисту роботи, які не відповідають вимогам оформлення курсових робіт, а також роботи з порушенням термінів їх виконання.

Рейтингове оцінювання результатів виконання та захисту курсової роботи здійснюється з урахуванням критеріїв та відповідних кількісних оцінок, наведених у табл. 4.3.1.

Таблиця 4.3.1.

Оцінювання результатів виконання та захисту курсової роботи

Критерії оцінювання результатів виконання та захисту курсової роботи	Мак. кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
--	----------------------	----------------------------	----------------

1. Актуальність теми, її відповідність сучасним вимогам	10	- відповідає повністю; - відповідає частково; - відповідає недостатньо	10 8 6
2. Повнота, науковий рівень обґрунтування розробок та запропонованих рішень	20	- достатньо повнота обґрунтовано; - недостатньо повнота обґрунтовано; - неповно та недостатньо обґрунтовано	20 16 12
3. Практична цінність розробок та запропонованих рішень, їх впровадження у виробництво або навчальний процес	10	- мають практичну цінність, впроваджені у навчальний процес; - частково мають практичну цінність; - деякі елементи розробок мають практичну цінність	10 8 6
4. Рівень використання комп'ютерної техніки та інформаційних технологій при написанні курсової роботи	10	- високий рівень; - середній рівень; - низький рівень	10 8 6

5. Відповідність курсової роботи вимогам АРА.	10	- достатньо повна; - недостатньо повна; - неповна	10 8 6
6. Змістовність доповіді та відповідей здобувача вищої освіти на запитання членів комісії під час захисту основних положень курсової роботи	40	- доповідь та відповіді на запитання повні, послідовні, логічні; - доповідь та відповіді на запитання недостатньо повні, логічні та послідовні; - непослідовно та нелогічно побудована доповідь, недостатньо повні відповіді на запитання	40 32 24
Усього	100		x

Підсумкова рейтингова оцінка результатів виконання та захисту курсової роботи в балах визначається, виходячи із 100-бальної шкали з її наступним переведенням до оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (табл. 4.3.2).

Таблиця 4.3.2.

Шкала оцінювання результатів виконання та захисту курсової роботи

Підсумковий рейтинговий бал	Підсумкова оцінка	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	Зараховано	A
82 – 89		B
75 – 81		C
66 – 74		D
60 – 65		E
0 – 59	Не зараховано	FX

Пам'ятка для здобувача освіти щодо виконання курсової роботи з психології

1. Вибір теми

✓ Оберіть тему, яка відповідає вашим інтересам і узгоджена з науковим керівником.

✓ Переконайтеся, що тема є актуальною, досліджуваною та має достатню базу джерел.

2. Планування роботи

✓ Розробіть план виконання курсової роботи, що має включати в себе основні етапи: підготовка, написання, оформлення, перевірка.

✓ Дотримуйтеся встановлених термінів подачі чорнових і остаточних варіантів роботи.

3. Збір інформації

✓ Використовуйте достовірні джерела: наукові статті, монографії, підручники, офіційні документи.

✓ Зверніть увагу на сучасність джерел (за можливості використовуйте джерела останніх років).

4. Оформлення курсової роботи

✓ Дотримуйтеся вимог щодо структури: титульний аркуш, зміст, вступ, основна частина, висновки, список джерел, додатки (за потреби).

✓ Оформлюйте текст відповідно до методичних рекомендацій вашого закладу освіти (шрифт, інтервал, внутрішньотекстові посилання).

5. Дотримання академічної доброчесності

✓ Уникайте плагіату. Усі запозичення мають бути належно оформлені з посиланнями на джерела.

✓ Перевірте роботу на оригінальність за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення (за узгодженням з науковим керівником).

6. Співпраця з науковим керівником

✓ Регулярно консультуйтеся з науковим керівником, обговорюйте результати, отримуйте рекомендації.

✓ Вчасно подавайте частини роботи для перевірки та внесення правок.

7. Перевірка і доопрацювання

✓ Перед подачею уважно перечитайте роботу, перевірте її на відповідність вимогам та наявність помилок.

✓ Врахуйте зауваження наукового керівника та внесіть необхідні корективи.

8. Подання роботи

✓ Подавайте курсову роботу на кафедру у паперовому та електронному

вигляді у встановлені терміни (не пізніше ніж за місяць до початку семестрової підсумкової атестації).

✓ Додайте до роботи заяву, оформлену відповідно до вимог кафедри.

9. Процедура перевірки

✓ Зачекайте на результати перевірки роботи на академічний плагіат.

✓ У разі позитивного результату комісія кафедри допустить вас до захисту. У протилежному випадку отримайте рекомендації щодо доопрацювання.

10. Захист курсової роботи

✓ Підготуйте доповідь і презентацію, що чітко розкривають мету, завдання, методи та результати вашого дослідження.

✓ Дотримуйтеся встановлених регламентів і продемонструйте обізнаність у темі.

Дотримання цих рекомендацій допоможе успішно виконати та захистити курсову роботу.

Бажаємо успіху!

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах: Затв. Наказом Міністерства освіти і науки України від 2 червня 1993 р. № 161. Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93>
- Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський рівні вищої освіти)) <https://knlu.edu.ua/polozhennia.html>
- Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців: Затв. Наказом Міністерства освіти і науки України від 23 січня 2004 р. №48. Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93>
- Рекомендації щодо впровадження кредитно-модульної системи у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації: Затв. Наказом Міністерства освіти і науки України від 30 грудня 2005 р. № 774. Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93>
- Ухвала вченої ради Університету «Про затвердження АРА (American Psychological Association) стилю для оформлення списку використаних джерел у наукових і навчально-методичних працях студентів, аспірантів, докторів і науково-педагогічних працівників Київського національного лінгвістичного університету» від 28 серпня 2023 року <https://aspirantura.knlu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/01/%D0%90%D0%A0%D0%90-1.pdf>
- Білуха, М. Т. (2002). *Методологія наукових досліджень: Підручник*. АБУ.
- Бочелюк, В. Й. & Бочелюк, В. В. (2008). *Методика та організація наукових досліджень із психології: Навчальний посібник*. Центр учбової літератури.
- Гавриловська, К.П. & Горбунова, В.В. & Загурська, І.С. & Котлова, Л.О. & Шикирава, Н.М. (2022). *Методичні рекомендації до написання курсових робіт із психології*. ЖДУ ім. І. Франка.
- Гончарук, Т. В. (2014). *Основи наукових досліджень*. Тернопільський національний економічний університет.
- Грищенко, І. М. & Григоренко, О. М. & Борисенко, В. О. (2001). *Основи наукових досліджень*. КНТЕУ.

- Кремiнь, В. Г. (Ред.). (2004). *Вища освіта України і Болонський процес: Навч. Посіб.* Навчальна книга - Богдан.
- Кожухова, Т. В. (2002). *Основи психолого-педагогічного дослідження.* Золоті сторінки.
- Краснобокий, Ю.М. (2000). *Словник-довідник науковця-початківця.* Науковий світ.
- Марцин, В.С. & Міценко, Н.Г. & Даниленко, О.А. та ін. (2002). *Основи наукових досліджень Навчальний посібник.* Ромус- Поліграф.
- Музика, О. Л. (2009). *Курсові роботи з психології: навч. посіб.* Освіта України.
- Патика, Н. І. (2008). *Методичні рекомендації щодо виконання та захисту курсових робіт.* ІПК ДСЗУ.
- Стрелкова, Г. Г. & Федосенко, М. М. & Замулко, А. І., & Іщенко, О. С. (2019). *Основи наукових досліджень.* КПП ім. Ігоря Сікорського.
- Шейко, В.М. & Кушнарєнко, Н.М. (2008). *Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підруч. для вузів.* ХДАК.

Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра психології і туризму

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни загальна психологія
на тему: Особливості емоційного інтелекту в осіб із різним типом
темпераменту

Роботу виконала:
студентка II курсу групи Пс 02-24
Литовка Ольга Олександрівна

Науковий керівник:
канд. психол. наук, доцент, доцент
кафедри психології і туризму
Каряка Інна Вікторівна

Київ 2025

Зразок оформлення змісту курсової роботи**ЗМІСТ**

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ЕМПАТІЇ У ЮНАКІВ	5
1.1. Емпатія як феномен психічної діяльності людини.....	5
1.2. Психологічна характеристика юнацького віку	9
1.3. Особливості прояву емпатії у юнацькому віці.....	13
Висновки до першого розділу.....	14
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ЕМПАТІЇ У ЮНАКІВ	16
2.1. Організація проведення емпіричного дослідження.....	16
2.2. Аналіз та інтерпретація результатів дослідження.....	19
2.3. Практичні рекомендації щодо розвитку емпатійної взаємодії у юнацькому віці.....	22
Висновки до другого розділу.....	25
ВИСНОВКИ	27
РЕЗЮМЕ	29
RESUME	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	31
ДОДАТКИ	33

РЕЗЮМЕ

У зв'язку зі зростаючою роллю креативного мислення в сучасному світі, особливо в умовах швидких соціокультурних змін, обрано тему курсової роботи «Розвиток творчих здібностей осіб підліткового віку». Дослідження присвячене вивченню психологічних механізмів розвитку творчості та пошуку ефективних методів її стимулювання в підлітковому віці.

У першому розділі роботи розглянуто теоретичні аспекти розвитку творчих здібностей, їх психологічну природу та основні концепції творчості. Визначено вплив когнітивних, емоційних і соціальних факторів на формування творчого потенціалу підлітків. Проаналізовано сучасні підходи до розвитку креативного мислення, зокрема методики арт-терапії, проблемного навчання, ігрових технологій та стимулювання дивергентного мислення.

У другому розділі досліджено практичні аспекти розвитку творчих здібностей підлітків. Проаналізовано ефективність інтерактивних методів, таких як мозковий штурм, креативне письмо, рольові ігри та розв'язання нестандартних задач. Особливу увагу приділено використанню цифрових технологій у розвитку творчого потенціалу, зокрема застосуванню мультимедійних засобів, візуалізації інформації та онлайн-платформ для генерації ідей.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, двох таблиць. Обсяг роботи становить 27 сторінок. У списку використаної літератури налічується 27 джерел, зокрема 3 – англійською мовою.

Ключові слова: *розвиток творчих здібностей, підлітковий вік, креативне мислення, інтерактивні методи, цифрові технології, психологічні механізми творчості.*

**Зразки оформлення списку використаних джерел відповідно до
вимог АРА стилю**

НАУКОВІ СТАТТІ	
Тип статті	Зразки оформлення
Стаття, якій присвоєно DOI	Автор, А. А., & Автор, Б. Б. (рік видання). Назва статті. <i>Назва Журналу, номер випуску</i> (номер), сторінки статті. https://doi.org/
Один автор	Харченко, С.В. (2019). Мовне оформлення реєстрів зелених насаджень (цінних рослин) парків і скверів як різновиду довідкових видань. <i>Міжнародний філологічний часопис</i> , 10(3), 52-60. https://doi.org/10.31548/philolog2019.03.052
Два автора	Стародубцев, А. А., & Стебелев, А.М. (2019). Теоретико-правовий аналіз етичних засад адвокатської діяльності. <i>Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»</i> , 7(2), 90-96. https://doi.org/10.26565/2075-1834-2019-28-11
Три або більше авторів	Wolchik, S. A., West, S. G., Sandler, I. N., & Griffin, W. A. (2000). An experimental evaluation of theory-based mother and mother-child of divorce. <i>Journal of Consulting and Clinical Psychology</i> , 68(5), 843-856. https://doi.org/10.1037//0022-006X.68.5.843
Стаття, для якої DOI не присвоєно, але є URL- адреса	Автор, А. А., & Автор, Б. Б. (рік публікації). Назва статті. <i>Назва журналу, номер випуску</i> (номер), сторінки статті. http:// Trankle, S. A., & Haw, J. A. (2009). Predicting Australian health behaviour from health beliefs. <i>Electronic Journal of Applied Psychology</i> , 5(2), 9-17. http://ojs.lib.swin.edu.au/index.php/ejap/
КНИГИ ТА ЧАСТИНИ (РОЗДІЛИ) КНИГИ	
Книга з автором (авторами)	Прізвище, Ініціали автора (авторів). (Рік). <i>Назва книги</i> . Видавництво. Кормишкін, Ю.А. (2018). <i>Бізнес-</i>

	<i>інфраструктура аграрного підприємництва</i> . МНАУ. Врублевська, О. О., Катеруша, Г. П., & Гончарова, Л. Д. (2013). <i>Кліматологія</i> . Екологія.
Книга з автором (авторами) і редактором	Прізвище, Ініціали автора (авторів). (Рік). <i>Назва книги</i> (Ініціали Прізвище редактора, Ред.). Видавництво. Shakespeare, W. W. (2007). <i>Complete works</i> (J. W. Bate & E. W. Rasmussen, Eds.). Modern Library.
Книга без зазначення автора (з редактором)	Прізвище, Ініціали редактора (редакторів). (Ред.). (Рік). <i>Назва книги</i> . Видавництво. Роговий, Ю. А. (Ред.). (2014). <i>Українознавство</i> . Проспект.
Перевидання книги	Прізвище, Ініціали автора (авторів). (Рік). Назва книги (номер видання). Видавництво. Лукавшевич, В.М. (2007). <i>Глобалістика</i> (2-ге вид.). Новий Світ.
ІНШІ ДЖЕРЕЛА	
Опублікована дисертація	Прізвище, ініціали автора. (Рік). <i>Назва роботи</i> [Тип роботи, Університет]. База даних. http:// Корхова, М. М. (2015). <i>Продуктивність сортів пшениці м'якої озимої залежно від строків сівби та норм висіву в умовах Південного степу України</i> [Дис. канд. с.-г. наук, Миколаївського національного аграрного університету]. http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/2677
Автореферат	Прізвище, ініціали автора. (Рік). <i>Назва роботи</i> [Автореф. тип роботи, Університет]. База даних. http:// Заїнчківська І.П. (2020). <i>Етнорелігійні виміри творчої спадщини І. Огієнка</i> [Автореф. дис. канд. філос. наук, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова]. ENPIUR. http://enpiur.npu.edu.ua/handle/123456789/28228
Матеріали конференцій (тези)	Прізвище, Ініціали автора (авторів). (Рік). Назва доповіді. У Ініціали Прізвище редактора (Ред.), <i>Назва збірника конференції</i> (с. сторінки). Видавництво. http:// Батрах, А.К. (2015). <i>До питання про</i>

	мораторій на відчуження земельних ділянок. У Д. В. Санніков, І. В. Ігнатенко, А. П. Гетьман, М. В. Шульга (Ред.), <i>Перші кроки в науці земельного, аграрного та екологічного права</i> (с. 42-45).
Словник енциклопедія /	Прізвище, Ініціали редактора. (Рік). Назва словника. Видавництво. Літинський, В.В. (Ред.). (2001). <i>Геодезичний енциклопедичний словник</i> . Євросвіт.
Сайт	Прізвище, Ініціали автора (авторів). (Дата опублікування). Назва матеріалу або сторінки. Назва сайту. http:// Khemis, S. B. (2020, June 1). <i>Is Deno the Node. IS killer?</i> Medium. https://medium.com/javascript-in-plain-english/is-deno-the-nodejs-killer-5fdf903191f7

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОТЕКСТОВИХ ПОКЛИКАНЬ

Тип авторства	Зразки оформлення
Один автор	(Прізвище, рік) За словами Джонса (1998), стиль APA є складним форматом цитування для тих, хто вперше навчається.
Два автора	(Прізвище 1-го автора & Прізвище 2-го автора, рік) Дослідження Вегенера та Петті (1994) підтверджують...
Три і більше авторів	(Прізвище 1-го автора та ін., рік) (Баган та ін., 2022)

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ЦИТУВАНЬ У ТЕКСТІ РОБОТИ

Цитати	<p><i>Якщо ви прямо цитуєте твір, вам потрібно буде вказати автора, рік публікації та номер сторінки для посилання (передус «с:» для однієї сторінки та «сс.» для кількох сторінок, з номерами сторінок, розділеними тире).</i></p> <p><i>Почати цитату можна сигнальною фразою, яка містить прізвище автора та в дужках дату публікації:</i></p> <p>За словами В. Джопса (1998), «учні часто відчували труднощі з використанням стилю APA, особливо коли це був їхній пертий раз» (с. 199)</p>
--------	---

Засоби текстового зв'язку в курсовій роботі

<i>Утім, Відтак,</i>	<i>Таким чином,</i>
<i>Отже,</i>	<i>Зважаючи на...,</i>
<i>Принагідно зазначимо,</i>	<i>На глибоке переконання...,</i>
<i>На думку...,</i>	<i>У результаті...</i>
<i>З огляду на це...</i>	<i>Так,...</i>
<i>Адже,</i>	<i>Оскільки,</i>
<i>Позаяк,</i>	<i>У цьому, очевидно, полягає...</i>
<i>Дійсно,</i>	<i>До того ж,</i>
<i>Не менш серйозна увага приділяється питанню...</i>	<i>Виходячи із сказаного вище, можна зробити висновок, що...</i>
<i>Більше того,</i>	<i>Разом із тим,</i>
<i>Аналіз останніх публікацій з...</i>	<i>Як відомо, ...</i>
<i>На думку автора...</i>	<i>Розглянемо...</i>
<i>Передусім,</i>	<i>Звернімо увагу на ...</i>
<i>Особливої актуальності набуває...</i>	<i>Останнім часом...</i>
<i>На жаль,...</i>	<i>Приміром,</i>
<i>Пояснюється це низкою причин</i>	<i>Якщо поглянути на справу ширше,...</i>
<i>Варто відмітити...</i>	<i>Як правило,</i>
<i>Звідси випливає...</i>	<i>Слід зазначити,</i>
<i>Не може не хвилювати...</i>	<i>Незважаючи на це,</i>
<i>Викликає серйозне занепокоєння</i>	<i>Для обґрунтування доцільності...</i>
<i>Очевидно, це...</i>	<i>Поширеною є думка, що...</i>
<i>Підкреслимо, що...</i>	<i>На наш погляд</i>
<i>Наведемо кілька прикладів...</i>	<i>Досить часто...</i>
<i>По суті,...</i>	<i>Досвід показує...</i>
<i>Згідно з</i>	<i>Не можна не погодитися з...</i>
<i>Загальнотеоретичні положення проблеми досліджували..</i>	<i>Аналіз педагогічної теорії і практики показує,</i>
<i>У цьому контексті доречною є...</i>	<i>У розглянутому нами контексті,</i>
<i>Водночас</i>	<i>Як запевняє...</i>
<i>Аналогічної думки дотримується...</i>	<i>При цьому виявляється,</i>
<i>Як показує проведене нами дослідження,</i>	<i>Для нашого дослідження інтерес представляє...</i>
<i>Усі наведені погляди не вичерпують....</i>	<i>Ми спираємося на...</i>
<i>Ми схильні вважати, що...</i>	<i>Щодо...</i>

В цьому відношенні...

На особливу увагу заслуговує..

Кліше і звороти, рекомендовані для презентації результатів теоретичної частини дослідження

Останнім часом дослідження з..;
Згідно з даними..;
Як показують новітні дослідження в галузі..;
У контексті сучасної парадигми досліджень..;
Сучасна психологія демонструє зростаючий інтерес до..;
При вивченні... значну увагу науковці приділяли..;
Подальший розвиток досліджень з..;
У світлі вищесказаного..;
Як уже зазначалося..;
На наш погляд..;
Необхідно зазначити, що..;
Відомо (загальновідомо), що..;
З огляду на..;
Встановлено, що..;
Відправною точкою... у визначенні... було..;
Поділяючи точку зору... ми вважаємо..;
Беручи до уваги..;
З іншого боку..;
Передусім..;
По-перше..;
Аналіз вербального вираження... свідчить про..;
Звернення до концепції..;
Уявлення про..;
Когнітивний (комунікативний, антропоцентричний) підхід до вивчення..;
Як стверджує..;
У більшості праць..;
Специфіка... полягає в..;
Незважаючи на..;
Поштовхом для створення..;
При цьому... тощо.

Кліше і звороти, рекомендовані для презентації результатів емпіричної частини дослідження

У нашій роботі..;

Наступний приклад є свідченням того, що..;

Таким чином, виконаний аналіз доводить, що..;

Загалом проведене дослідження дає можливість стверджувати, що..;

У ході дослідження було проаналізовано..;

Результати роботи дають підстави вважати, що..;

У центрі нашої уваги..;

У процесі дослідження виникла необхідність..;

Нами встановлено..;

У результаті дослідження було виявлено..;

Як показало наше дослідження..;

Як свідчать результати аналізу..;

Аналіз мовного матеріалу показав..;

Застосування... методу (аналізу) дало змогу встановити..;

Механізм відтворення..;

Аналіз мовних засобів... показав..;

Керуючись принципом... тощо.